

Марина В. Савченко¹, Олександр Є. Шкурат²

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АФРИКАНСЬКОГО КОНТИНЕНТУ СУЧАСНІЙ МОДЕЛІ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Зараз світова економіка опинилася на критичному етапі, стикаючись із серією надзвичайних невдач, які знизили темпи зростання протягом останніх двох десятиліть. Для відновлення зростання потрібна унікальна комбінація цілеспрямованої політики, надійної міжнародної співпраці та нового погляду на глобальну економіку, з особливою увагою до потенціалу Африканського континенту.

Завдяки молодому населенню, величезним природним багатствам та стратегічному розташуванню Африка може використати свій економічний потенціал і виступати рушієм зростання світової економіки протягом наступних десятиліть.

Мета дослідження полягає у визначенні тенденцій розвитку країн африканського регіону та розгляд можливих напрямків покращення економічної ситуації. Для вирішення поставленої мети у ході дослідження було визначено передумови економічного розвитку Африканського регіону; досліджено темпи зростання ВВП Африки у порівнянні зі темпами зростання світового ВВП та ВВП субрегіонів; за допомогою аналітичних ідентифіковано за рівнем економічного розвитку регіони Африки; проаналізовано сучасний стан Top-10 країн Африки за макроекономічними показниками; обґрунтовано зростання ефективності розвитку країн Африканського континенту у контексті інтеграційних процесів.

Авторами для більшої ґрунтовності дослідження було оцінено поточний стан таких країн Африканського континенту, як: Ефіопія, Танзанія, Кот-д'Івуар, ДР Конго, Сенегал, Бенін, Мозамбік, Нігер, Руанда, Того та Гамбія, за темпами зростання реального ВВП, темпами інфляції та рівнем збалансованості бюджету країни з виявленням відповідних тенденцій.

За результатами дослідження, сформовано низку завдань, що є пріоритетними для економічного зростання країн Африки, що збереже сталі висхідні тенденції макроекономічних показників.

Авторами обґрунтовано, що економічний розвиток та підвищення економічного суперництва в Африці з боку світових економік дає країнам континенту диверсифікувати африканські економіки та змінити роль Африки в сучасній моделі світової економіки.

Ключові слова: африканський континент, Африка, економічний розвиток, економічне зростання, світова економіка, модель світової економіки.

Рис. 4. Табл. 1. Літ. 8.

DOI: 10.32752/1993-6788-2024-1-275-6-16

Maryna V. Savchenko, Oleksandr Ye. Shkurat

DEVELOPMENT TRENDS OF THE AFRICAN CONTINENT IN THE MODERN MODEL OF THE WORLD ECONOMY

The world economy is now at a critical juncture, facing a series of extraordinary setbacks that have reduced growth rates over the past two decades. Reviving growth requires a combination of targeted policies, robust international cooperation and a new perspective on the global economy, with particular emphasis on the potential of the African continent.

With a young population, vast natural resources and strategic location, Africa can tap into its economic potential and become a disruptive force in the global economy for decades to come.

¹ Vasyl' Stus Donetsk National University. Ukraine.

² PrJSC MHP. Ukraine.

The purpose of the study is to determine the development trends of countries in the African region and consider possible directions for improving the economic situation. In order to solve the set goal, the prerequisites of the economic development of the African region were determined during the research; the growth rates of Africa's GDP were studied in comparison with the growth rates of world GDP and GDP of subregions; with the help of analytical methods, the regions of Africa were identified by the level of economic development; the current state of the Top 10 African countries by macroeconomic indicators is analyzed; the increase in the effectiveness of the development of the countries of the African continent in the context of integration processes is substantiated.

For greater validity of the research, the authors assessed the current state of such countries on the African continent as: Ethiopia, Tanzania, Ivory Coast, DR Congo, Senegal, Benin, Mozambique, Niger, Rwanda, Togo and Gambia, according to the growth rates of real GDP, rates inflation and the level of balance of the country's budget with the identification of relevant trends.

Based on the results of the research, a number of tasks have been formed that are a priority for the economic growth of African countries, which will preserve the constant upward trends of macroeconomic indicators.

The authors substantiated that economic development and increasing economic competition in Africa from the world economy allows the country to diversify the African economy and change the role of Africa in the modern model of the world economy.

Keywords: african continent, Africa, economic development, economic growth, world economy, world economy model.

Peer-reviewed, approved and placed: 03.05.2024.

Постановка проблеми. Світова економіка увійшла в тривалий період уповільнення. Згідно зі звітом Світового банку за 2023 р., «майже всі сили, які сприяли зростанню та процвітанню з початку 1990-х років, ослабли» [1]. Ще до пандемії COVID-19 старіння населення, уповільнення продуктивності та зростання бар'єрів для торгівлі та вільного пересування людей уповільнювали глобальне зростання. Потім трикратна хвиля потрясінь: пандемія, війна в Україні та висока інфляція разом із подальшим швидким підвищенням ставок для боротьби з нею. Якщо не буде суттєвого політичного втручання для поживлення глобальної економіки, потенційним результатом буде втрачене десятиліття — не лише для певних країн чи регіонів, але й для всього світу. За даними Світового банку, очікується, що глобальний потенційний темп зростання валового внутрішнього продукту (ВВП) знизиться до найнижчого рівня за три десятиліття, тобто 2,2 % на рік до 2030 р. Ці потрясіння в поєднанні з уже існуючими структурними факторами створили потенціал для зростання світової економіки, з особливим акцентом на Африці. Тому вкрай важливо підтримати Африку в розкритті її величезного економічного потенціалу шляхом масштабних і цілеспрямованих інвестицій у людський капітал континенту та його фізичну та соціальну інфраструктуру.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження розвитку країн африканського континенту здійснює широке коло вітчизняних і зарубіжних науковців, таких як: А. Мохсені-Чераглу [1], О.І Абрамової [2], Дж. Бермана [3], Л.Л. Фітуні [4], Г. Салаха [5], Я. М. Столярчука [6] й інші.

Прискіпливу увагу слід приділяти проблемам африканістики як у полі бачення вчених, так і у вигляді практичних заходів органів державної влади. Сьогодні слід чітко розуміти, що на світовій арені з'являється новий і впливовий суб'єкт міжнародних відносин і світової політики зі своїми

особливостями, інтересами, можливостями та перспективами. Тому питання розвитку Африканського континенту потребують подальшого вивчення та дослідження.

Метою дослідження є визначення тенденцій розвитку країн Африканського регіону та розгляд можливих напрямків покращення економічної ситуації.

Задля вирішення поставленої мети у ході дослідження було вирішено наступні наукові завдання:

- визначено передумови економічного розвитку Африканського регіону;
- досліджено темпи зростання ВВП Африки у порівнянні зі темпами зростання світового ВВП та ВВП субрегіонів;
- за допомогою аналітичних ідентифіковано за рівнем економічного розвитку регіони Африки;
- проаналізовано сучасний стан Топ-10 країн Африки за макроекономічними показниками;
- сформовано низку завдань для економічного зростання країн Африки та збереження сталих висхідних тенденцій макроекономічних показників;
- обґрунтовано зростання ефективності розвитку країн Африканського континенту у контексті інтеграційних процесів.

У ході дослідження були використанні такі загальнонаукові методи: наукової абстракції, системного аналізу, синтезу, логічної дедукції, теоретичного узагальнення, порівняння, уявного експерименту, моделювання та екстраполяції.

Основні результати дослідження. Африканський континент представлений гетерогенними країнами, не дивлячись на те, що вони географічно поєднані і мають певні спільні риси економічного розвитку, чисельні особливості, що є визначальними з точки зору міжкраїнової взаємодії.

Задля економічних досліджень здебільшого використовують підхід, що поділяє країни Африки на Північні (Марокко, Алжир, Туніс, Єгипет) та країни на південь від Сахара, за винятком ПАР. ПАР виокремлюється через належність до розвинених країн в протилежність решті африканських держав, які є країнами, що розвиваються [5]. Такий поділ зумовлений і тим, що північноафриканські країни випереджають південні країни за більшістю показників економічного розвитку.

В Африці зосереджено до 40% загальносвітових запасів золота та до 90% запасів хрому та платини. Також там знаходяться найбільші на планеті запаси кобальту, алмазів та урану. Перед Демократичної Республіки Конго, наприклад, припадає близько 70% світової видобутку кобальту. А в Гвінеї зосереджено 35% світових запасів бокситів. Крім того, на частку Африки припадає 65% світових орних земель та близько 10% внутрішніх відновлюваних джерел прісної води, що дозволяє говорити про величезний сільськогосподарський потенціал.

На товари припадає понад 60% загального експорту товарів у 45 із 54 країн Африки, що робить їх дуже вразливими до глобальних цінових шоків на сировинні товари та підриває перспективи інклюзивного зростання та розвитку континенту [7].

Середні темпи зростання реального ВВП в Африці знизилися до 3,8% у 2022 р. через пандемію коронавірусу та геополітичні потрясіння. Але при цьому 53 з 54 країн продемонстрували зростання і його стійкість зберігається у всіх п'яти регіонів континенту у середньостроковій перспективі. Середні темпи зростання у 2023 та 2024 рр. очікуються близько 4% (рис. 1).

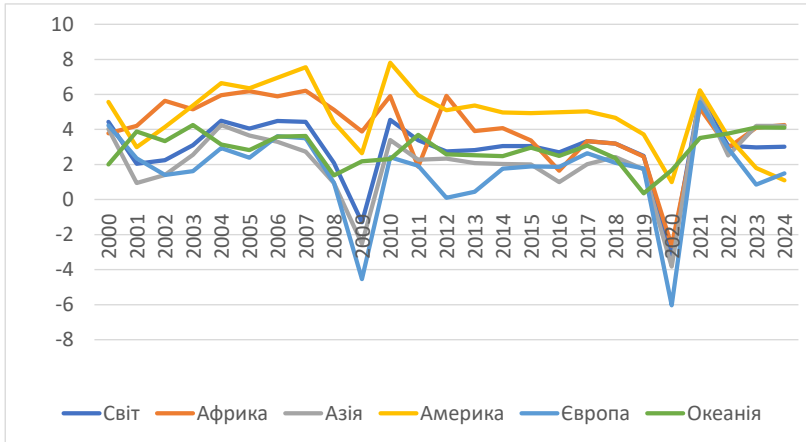

Рис. 1. Темпи зростання реального ВВП у різних регіонах світу, 2000-2024 рр., %, побудовано автором на основі [8]

Основними ризиками залишаються різке зростання цін на продукти харчування та енергоносії, збільшення витрат на обслуговування внутрішнього боргу, посилення світових фінансових умов та зміна клімату, які можуть поставити під загрозу внутрішнє постачання продовольства та змінити політичний курс у країнах, де цього року відбуваються вибори.

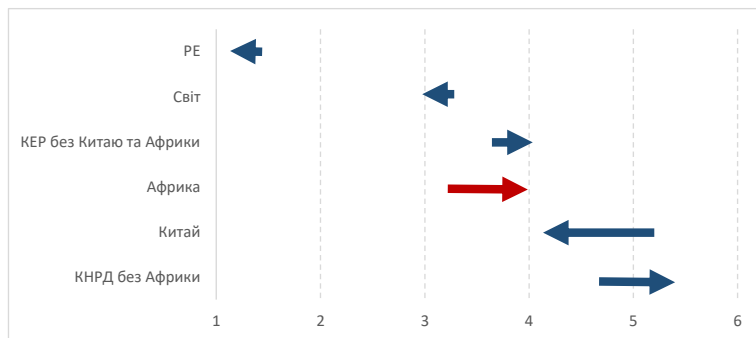
Отже, у 2024 р. темпи зростання на африканському континенті збільшаться до 3,8 % (рис. 2), частково підтримані помірним послабленням глобальних фінансових умов і відображенням нормалізації попиту на континенті. На відміну від 2023 р., очікується, що зростання приватних інвестицій і споживання прискорить зростання у 2024 р. приблизно на три чверті економік регіону.

Найбільшими економіками континенту є Нігерія, ПАР та Єгипет, але потенціал їх зростання у найближчі роки обмежений, тоді як на перший план з погляду темпів розвитку виходять невеликі за обсягом економіки Африки.

Найближчими роками саме вони залишатимуться основною рушійною силою регіону. Згідно з прогнозом Африканського банку розвитку, у 2023–2024 рр. п'ять лідерів за темпами зростання економік Африки – Руанда, Кот-д'Івуар, Бенін, Ефіопія та Танзанія – виростуть у середньому більш ніж на 5,5% і повернуть собі позиції серед 10 найшвидше зростаючих економік світу.

У низці інших африканських країн також прогнозується зростання більш ніж на 5,5% у період 2023-2024 рр. Це Демократична Республіка Конго, Гамбія, Мозамбік, Нігер, Сенегал та Того. При цьому темпи зростання таких країн, як Нігерія, ПАР, Єгипет, Алжир, Марокко та Кенія будуть стабільні, але

близькі до темпу зростання світової економіки, тобто в середньому не перевищать 2-3% [42].

Примітки: РЕ – розвинута економіка; КЕР – країни з економікою, що розвивається; КНРД – країни з низьким рівнем доходу

Рис. 2. Зростання ВВП за субрегіонами у 2023–2024 рр., %, [1]

Стійке зростання зберігалось в 2022 р. в усіх регіонах Африки, згідно прогнозу Африканського банку розвитку, тенденція зберігатиметься у 2023–2024 рр., лише на півдні континенту темпи зростання економіки не перевищать 2% цього року і залишаться під тиском наступного року (рис. 3).

Завдяки сприятливим цінам на сировинні товари, зростання, за оцінками Африканського банку розвитку був найшвидшим на континенті і склав 4,7% у Центральній Африці порівняно з 3,6% у 2021 р. Що стосується Південної Африки, то у цьому регіоні зафіксовано найсильніше зниження темпів зростання, приблизно до 2,5% у 2022 р. з 4,3% у 2021 р. Це уповільнення відбиває стримане зростання у ПАР, оскільки вищі відсоткові ставки, слабкий внутрішній попит та постійні відключення електроенергії позначаються на економіці.

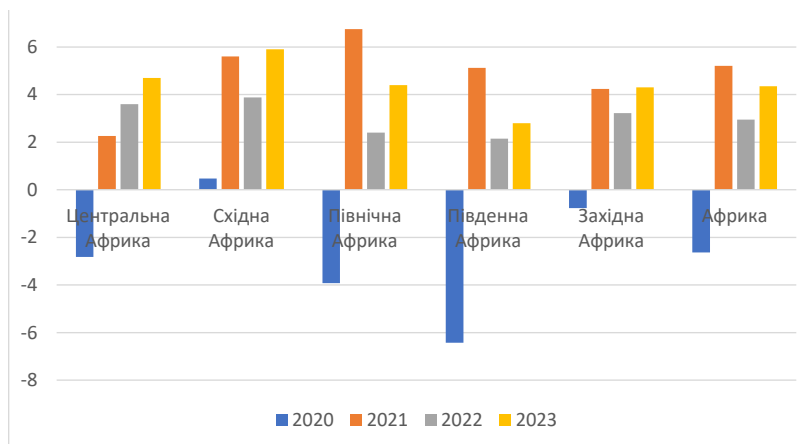

Рис. 3. Темпи зростання ВВП у регіонах Африки, 2020-2023 рр., %, побудовано автором на основі [7; 8]

У Західній Африці темпи зростання сповільнилися до 3,6% у 2022 р. з 4,4% у 2021 р. через уповільнення зростання в Кот-д'Івуарі та Нігерії, двох найбільших економіках регіону. Економіка Нігерії у 2023 р., хоч і постраждала від пандемії коронавірусу, відсутності безпеки та зниження видобутку нафти, незважаючи на більш високі світові ціни на нафту, могла б виграти від зусиль, що продовжуються, по відновленню безпеки в неспокійному нафтовидобувному регіоні.

Темпи зростання ВВП у Північній Африці знизилися до 4,3% у 2022 р. з 5,4% у 2021 р. через різке падіння економіки Лівії та посухи в Марокко. Прогнозується, що зростання стабілізується на рівні 4,3% у 2023 р., чому сприятиме очікуване сильне відновлення у цих двох країнах та стійке зростання в інших країнах регіону.

У Східній Африці темпи зростання сповільнилися до 4,2% у 2022 р. з 5,1% у 2021 р. Однак прогнозується, що у 2023 та 2024 рр. вони відновляться до середнього допандемійного рівня понад 5%. Хоча структура виробництва у Східній Африці відносно диверсифікована, країни регіону переважно є нетто-імпортерами сировинних товарів. Таким чином, на них лягає основний тягар високих світових цін на додаток до кліматичних потрясінь, що повторюються та нестабільності, особливо в районі Африканського Рогу.

Враховуючи величезний потенціал розвитку у межах континенту, в Африці існує велика кількість різних спілок та об'єднань. Самим масштабним з них є Африканський союз, який об'єднує всі держави Африки за винятком кількох країн, чие членство було призупинено через держперевороти, що відбулися там. Окремо варто виділити Африканський економічний союз, в рамках якого створюються зони вільної торгівлі, митні спілки між країнами і єдиний ринок, діє Банк країн Центральної Африки, обслуговуючий як центральний банк відразу шість держав регіону.

Для вирішення регіональних проблем країни Африки поєднуються локальні союзи, такі, як, наприклад, Санайська група співробітництва, Союз арабського Магрибу, Союз держав річки Мано, Зона ренду та інші.

У Топ-10 найперспективніших економік Африки входять Ефіопія, Танзанія, Кот-д'Івуар, ДР Конго, Сенегал, Бенін, Мозамбік, Нігер, Руанда, Того та Гамбія основні показники яких представлені в табл. 1.

Розглянемо більш докладно ситуація за трьома країнами-лідерами цього Топу-10. За даними табл. 2.1 видно, що Ефіопія 2022 р. зростання реального ВВП знизилося до 5,3%, а інфляція зросла до 34%, що пов'язано з внутрішнім конфліктом, посухою та зростанням цін на сировинні товари. Дефіцит бюджету збільшився до 4,2% ВВП у 2022 р., а дефіцит рахунку поточних операцій зріс до 4% ВВП у 2022 р. Банківський сектор стабільний, проте частка прострочених кредитів вища за необхідний рівень. Міжнародні резерви скоротилися приблизно до 1 місяця покриття імпорту у 2022 р., а державний та гарантований державою борг знизився до 50,1% ВВП у 2022 р. [8].

Прогнозується, що ВВП зросте на 6,2% у 2023 р. та на 6,5% у 2024 р. за рахунок промисловості, приватного споживання та інвестицій. Очікується, що відновлення туризму та ймовірність лібералізації більшої кількості секторів покращать перспективи зростання. Прогнозується, що інфляція знизиться до 30,7% у 2023 р. та до 21,8% у 2024 р.

Таблиця 1. Макроекономічні показники країн Африки за Топ-10, 2021-2024 рр., складено автором на основі [8]

Показники	Країни	2021	2022	2023	2024
Темпи зростання реального ВВП, %	Ефіопія	5,6	5,5	6,3	6,5
	Танзанія	4,9	4,8	5,1	6,0
	Кот-д'Івуар	7,4	6,7	6,7	6,9
	ДР Конго	6,2	8,5	7,3	7,1
	Сенегал	6,5	4,3	6,1	10,2
	Бенін	7,2	5,9	6,1	6,0
	Мозамбік	2,3	3,8	5,1	8,3
	Нігер	1,4	7,2	6,7	12,4
	Руанда	10,9	8,2	7,6	8,0
	Того	6,0	5,7	5,6	6,1
	Гамбія	4,3	4,4	5,6	5,8
Темпи інфляції, %	Ефіопія	26,6	35,5	31,3	21,8
	Танзанія	3,7	4,2	4,6	4,2
	Кот-д'Івуар	4,2	5,2	3,7	2,3
	ДР Конго	9,0	9,1	10,9	7,0
	Сенегал	2,8	9,7	9,9	2,3
	Бенін	1,7	2,6	2,9	2,2
	Мозамбік	5,7	10,3	8,0	7,0
	Нігер	3,8	6,6	2,6	2,5
	Руанда	0,8	17,7	7,5	5,3
	Того	4,6	7,8	4,8	3,0
	Гамбія	7,4	9,6	12,5	8,9
Баланс бюджету, % до ВВП	Ефіопія	-2,8	-4,2	-2,9	-2,5
	Танзанія	-3,8	-3,4	-3,5	-3,5
	Кот-д'Івуар	-4,9	-6,8	-5,2	-4,1
	ДР Конго	-0,9	-2,8	-2,6	-2,2
	Сенегал	-6,3	-6,1	-5,8	-4,5
	Бенін	-5,7	-5,6	-4,5	-4,1
	Мозамбік	-4,8	-3,8	-4,0	-3,6
	Нігер	-6,1	-6,8	-5,8	-3,9
	Руанда	-8,5	-8,8	-8,1	-6,8
	Того	-4,7	-8,4	-6,6	-5,1
	Гамбія	-5,6	-4,4	-3,0	-1,4

Дефіцит бюджету збільшиться до 2,9% у 2023 р. та 2,3% у 2024 р. Це пов'язано з очікуваним збільшенням державних доходів завдяки покращенню мобілізації внутрішніх ресурсів, реалізації стратегії бюджетної консолідації та відновлення притоку донорів. Очікується, що дефіцит поточних операцій скоротиться до 3,2-3,3% ВВП у 2023-2024 роках, оскільки експорт товарів та послуг, а також прямі іноземні інвестиції збільшуються, а імпорт капіталовкладень продовжує скорочуватися [8].

Ризики залишаються колишніми: міжетнічні конфлікти у різних частинах країни, посуха, боргова вразливість та геополітична напруженість в інших країнах.

У 2022 р. зростання реального ВВП Танзанії сповільнилося до 4,7% через зростання цін на продукти харчування та паливо. Адаптивна грошово-кредитна політика була згорнута у червні 2022 р., щоб стримати інфляційний тиск. Незважаючи на це, інфляція становила 4,3%. Обмінні курси залишилися стабільними завдяки високому експорту золота та доходів від туризму. Дефіцит бюджету Танзанії скоротився до 3,4% ВВП і було фінансовано зовнішніми та внутрішніми позиками. Державний борг Танзанії залишається стійким та стабілізувався на рівні 40,9% у 2022 р. Дефіцит рахунку поточних операцій Танзанії збільшився до 5,7% ВВП через зростання витрат на імпорт і був фінансований в основному за рахунок зовнішнього комерційного боргу. Міжнародні резерви Танзанії скоротилися до 4,7 місяців покриття імпорту у грудні 2022 р., відображаючи посилення умов зовнішнього фінансування [8].

Реальний ВВП Танзанії зросте на 5,2% у 2023 р. та 6% у 2024 р., що буде обумовлене інвестиціями у великомасштабні інфраструктурні проекти, що призведе до збільшення заробітної плати та збільшення споживчого попиту. Крім того, сільськогосподарський сектор виграє від дешевшого кредиту, що ще суттєвіше збільшить споживчу активність.

Інфляція зросте до 4,8% у 2023 р. через вищі ціни на продукти живлення та енергоносії, а потім знизиться до 4,2% у 2024 р. через поліпшення сільськогосподарських показників. Дефіцит бюджету Танзанії збільшиться до 3,5% ВВП у 2023 та 2024 рр. через збільшення витрат на інфраструктуру, які будуть фінансуватися за рахунок внутрішніх та зовнішніх позик. Очікується, що дефіцит рахунку поточних операцій скоротиться до 4,4% ВВП у 2023 р. та до 3,9% у 2024 р. через збільшення експорту товарів та доходів від туризму. Передбачається, що він фінансуватиметься переважно за рахунок зовнішніх позик [8].

Рівень безробіття в Танзанії залишиться низьким завдяки реалізації великих інфраструктурних проектів та державної підтримки сільськогосподарського сектора. Прогнозований рівень безробіття на 2023 р. становить лише 2,3% від загальної чисельності робочої сили.

Однак на обрії є потенційні проблеми. З великою ймовірністю у найближчому майбутньому Банк Танзанії підвищить облікову ставку, що зробить обслуговування боргу дорожче. Це коригування у поєднанні з менш сприятливим прогнозом для танзанійського шилінгу може створити деякі перешкоди загального прогнозу.

Незважаючи на ці проблеми, очікується зростання споживчих витрат у Танзанії. У 2023 р. реальні витрати домогосподарств збільшаться на 4% у річному обчисленні за рахунок зростання заробітної плати, низького рівня безробіття та зниження інфляції.

Зростання економіки Кот-д'Івуар сповільнилося до 6,7% у 2022 р. Основні галузі, що сприяли зростанню – видобувна та обробна промисловість, будівництво, торгівля, телекомунікації, інвестиції та споживання. Інфляція зросла до 5,2% 2022 р. через високі ціни на продукти харчування та транспортування. Дефіцит бюджету Кот-д'Івуар зріс до 6,8%, але уряд субсидував ціни на нафту та підвищив заробітну плату держслужбовців. Ризик заборгованості залишається помірним

Дефіцит рахунку поточних операцій Кот-д'Івуар збільшився до 6,9% у 2022 р. погіршення умов торгівлі. Кредитування економіки зросло на 11,4% завдяки імпульсу економічної активності, незважаючи на більш високі процентні ставки за банківськими кредитами.

Прогнозується, що ВВП зросте на 6,7% у 2023 р. та на 6,9% у 2024 р. завдяки прискоренню реформ та інвестицій у рамках Національного плану розвитку (НПР) на 2021–2025 рр. та початку видобутку на газовому та нафтовому родовищі Балеїн, відкритому у 2021–2022 рр. Зростання може бути забезпечене декількома секторами (енергетика, будівництво, гірничодобувна промисловість, агробізнес, торгівля, телекомунікації та сільське господарство), а також інвестиціями та споживанням. Інфляція, як очікується, знизиться до 3,7% у 2023 р. та до 2,3% у 2024 р. через збільшення місцевих запасів продовольства і боротьби з високою вартістю життя.

Дефіцит бюджету Кот-д'Івуар, за прогнозами, скоротиться до 5,2% ВВП у 2023 р. та до 4,1% у 2024 р. за рахунок більшої мобілізації внутрішніх ресурсів та кращого контролю над державними видатками. Дефіцит рахунку поточних операцій Кот-д'Івуар збільшиться до 5,9% ВВП у 2023 р. та до 5,7% ВВП у 2024 р. Основні ризики пов'язані з погіршенням локальної політичної ситуації після виборів та зниженням цін на сільськогосподарську сировину.

Як видно країни Африки демонструють сталу тенденцію до економічного зростання та більшість з них мають вирішити безліч завдань.

По-перше, нерівномірний інфляційний тиск робить необхідністю адаптивну грошово-кредитну політику, координація з податково-бюджетною політикою ще більше зміцнить важелі ослаблення інфляційного тиску.

По-друге, у країнах із високою інфляцією належить або скорочувати бюджетні витрати, або посилювати грошово-кредитну політику, що неминуче спричинить уповільнення темпів зростання економіки та зниження рівня життя населення.

По-третє, переважна експортно-сировинна модель національних економік робить африканські країни надзвичайно залежні від коливань світових цін та загальносвітових криз, при цьому кореляція між доходами держави та доходами громадян залишається низькою.

Стійкість економік країн Африканського континенту можна підвищити за рахунок збільшення внутрішньоафриканської торгівлі, особливо продукцією обробної промисловості, для захисту економіки від волатильних цін на сировинні товари.

Серйозною проблемою залишається високий рівень структурного бюджетного дефіциту та накопичення державного боргу в країнах, що стикаються з високим ризиком боргової кризи або тих, хто вже відчуває її. Одним із небагатьох джерел зовнішнього фінансування залишаються кредити та гранти МВФ. Залежність від них змушує уряди прагнути до виконання критеріїв, включаючи цілі з інфляції, які погіршують стабільність та перспективи економік.

Африканські країни також досліджують в розрізі найбільших регіональних об'єднань. На рис. 4 представлені найбільш ефективні з точки зору динаміки інтеграційних процесів серед 160 міждержавних регіональних об'єднань Африки [4].

Таким чином, слід резюмувати, що в сучасній моделі світової економіки Африка залишається її елементом, який забезпечує більш розвинені економіки ціннішими сировинними ресурсами. Однак довготривалість експлуатації цих ресурсів на континенті та неефективне використання доходів від видобутку сировини становить загрозу майбутньому Африки.

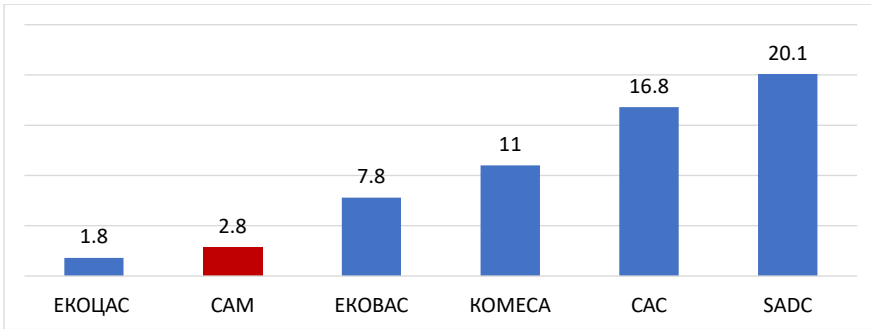

Рис. 4. Частка експорту угруповань Африканського континенту у 2022 р., побудовано автором на основі [8]

Бурхливий економічний розвиток з початку цього століття та підвищення економічного суперництва в Африці з боку світових економік дає країнам континенту унікальний шанс щодо диверсифікації африканських економік та зміни ролі Африки в сучасній моделі світової економіки. Однак цей шанс може бути використаний тільки за умов зусиль урядів африканських країн щодо накопичення людського капіталу, перш за все, дієвих заходів щодо підвищення освіченості населення.

Висновки. Отже, за тридцять років Африці вдалося потроїти свій ВВП з 900 млрд дол. (у 1991 р.) до більш ніж 2,7 трлн дол. (у 2022 р.). Більше того, за той самий період ВВП Ефіопії зріс у 7,6 рази, економіки Гани, Танзанії та Єгипту зросли відповідно в 5,0, 4,6 та 3,7 рази. Використовуючи неоднорідність серед своїх п'ятдесяти чотирьох економік, Африка може розвивати цю ефективність шляхом сприяння більшій регіональній торгівлі та інтеграції ринку праці, підвищенню стійкості до зміни клімату та кращій інтеграції своїх ринків праці та товарів у глобальний ланцюг поставок. Завдяки такій скоординованій політиці Африка має потенціал зростати в середньому на 5–7 % протягом наступних трьох десятиліть, що призведе до того, що до 2050 р. африканська економіка зросте в 4–7 разів. Це може призвести до глобального економічного буму, на чолі з поколінням амбітних молодих африканців, готових до інновацій, виробництва та споживання. Жоден інший регіон у світі не має такого потенціалу для зростання. Щоб реалізувати свій потенціал і зробити внесок у стабільне глобальне відновлення, Африці потрібні цілеспрямовані « великі » фінансові та технічні інвестиції у фізичну та соціальну інфраструктуру та ринки праці.

Conclusions. So, in thirty years, Africa managed to triple its GDP from 900 billion dollars (in 1991) to more than 2.7 trillion dollars. (in 2022). Moreover, over the

same period, Ethiopia's GDP grew by 7.6 times, while the economies of Ghana, Tanzania, and Egypt grew by 5.0, 4.6, and 3.7 times, respectively. By leveraging heterogeneity among its fifty-four economies, Africa can build on these efficiencies by promoting greater regional trade and labor market integration, increasing resilience to climate change, and better integrating its labor and commodity markets into global supply chains. With such coordinated policies, Africa has the potential to grow by an average of 5-7% over the next three decades, resulting in the African economy growing 4-7 times by 2050. This could lead to a global economic boom, led by a generation of ambitious young Africans ready to innovate, produce and consume. No other region in the world has such potential for growth. To realize its potential and contribute to a sustainable global recovery, Africa needs targeted «big» financial and technical investments in physical and social infrastructure and labor markets.

1. Mohseni-Cheraghlo A. Africa's Economic Renaissance Reimagining the Continent's Role in Revitalizing the Global Economy. 2024. 19 p.
2. Абрамова И.О. Ресурсный потенциал Африки: структура, параметры, значимость для мировой экономики и внутреннего развития. Проблемы современной экономики. 2013. №3 (47). С. 155-161.
3. Berman J. Seven reason why Africa's time is now. Harvard Business Review URL: http://issuu.com/afigfunds/docs/hbr_africa.
4. Фитуни Л.Л. Африка в современной мировой системе товарной торговли. Проблемы современной экономики. 2013. №3. С. 148-154.
5. Салах Г. Африка в сучасній моделі світової економіки: quo vadis? Ефективна економіка. 2015. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4078>
6. Столярчук Я.М., Аза Д.Г. Проблеми індустріалізації в Африці. Стратегія розвитку України. 2015. № 2. С. 41-44. URL: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/SR/article/view/14018>.
7. Economic Development in Africa Report 2022. URL: <https://unctad.org/edar2022>.
8. UNCTAD. URL: <https://unctadstat.unctad.org/datacentre/>.

-
1. Mohseni-Cheraghlo A. Africa's Economic Renaissance Reimagining the Continent's Role in Revitalizing the Global Economy. 2024. 19 p.
 2. Abramova I.O. (2013). Resursnii potentsial Afriki: struktura, parametri, znachimost dlya mirovoi ekonomiki i vnutrennego razvitiya. [Africa's resource potential: structure, parameters, significance for the global economy and internal development]. Problemy sovremennoi ekonomiki. №3 (47). S. 155-161.
 3. Berman J. Seven reason why Africa's time is now. Harvard Business Review URL: http://issuu.com/afigfunds/docs/hbr_africa.
 4. Fituni L.L. (2013). Afrika v sovremennoi mirovoi sisteme tovarnoi trgovli. [Africa in the modern world system of commodity trade]. Problemy sovremennoi ekonomiki. 2013. №3. S. 148-154.
 5. Calakh H. (2015). Afryka v suchasnii modeli svitovoi ekonomiki: quo vadis? [Africa in the modern model of the world economy: quo vadis?]. Efektyvna ekonomika. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4078>
 6. Stoliarchuk Ya.M., Aza D.H. (2015). Problemy industrializatsii v Afrytsi. ? [Problems of industrialization in Africa]. Stratehiia rozvytku Ukrainy. 2015. № 2. S. 41-44. URL: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/SR/article/view/14018>.
 7. Economic Development in Africa Report 2022. URL: <https://unctad.org/edar2022>.
 8. UNCTAD. URL: <https://unctadstat.unctad.org/datacentre/>.